

ŽENEVSKA KONVENCIJA ZA POBOLJŠANJE POLOŽAJA RANJENIKA I BOLESNIKA U ORUŽANIM SNAGAMA U RATU OD 12. KOLOVOZA 1949.

Potpisani opunomoćenici vlada, zastupljenih na Diplomatskoj konferenciji održanoj u Ženevi od 21. travnja do 12. kolovoza 1949. radi revizije ženevske konvencije za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika u vojskama u ratu od 27. srpnja 1929, sporazumjeli su se kako slijedi:

GLAVA I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Visoke stranke ugovornice obvezuju se da će poštovati ovu Konvenciju i da će joj osigurati poštovanje u svim okolnostima.

Članak 2.

Osim odredaba koje treba da stupe na snagu još u vrijeme mira, ova će se Konvencija primjenjivati u slučaju objavljenog rata ili svakoga drugoga oružanog sukoba koji izbije između dvije ili više visokih stranaka ugovornica, čak i ako jedna od njih ne priznaje ratno stanje.

Konvencija će se također primjenjivati u svim slučajevima okupacije čitavoga ili dijela područja visoke stranke ugovornice, čak i ako ta okupacija ne naide ni na kakav vojni otpor.

Ako jedna sila u sukobu nije stranka ove Konvencije, sile stranke Konvencije ipak ostaju njome vezane u svojim međusobnim odnosima. One će, osim toga, biti vezane Konvencijom u odnosu na tu silu, ako ta sila prihvaća i primjenjuje njezine odredbe.

Članak 3.

U slučaju oružanog sukoba koji nema međunarodni karakter i koji izbije na području jedne od visokih stranaka ugovornica, svaka stranka sukoba dužna je primjenjivati barem ove odredbe:

1. S osobama koje izravno ne sudjeluju u neprijateljstvima, uključujući pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i osobe koje su izvan bojnog ustroja ("hors de combat") zbog bolesti, rana, lišenja slobode ili bilo kojega drugog razloga, u svakoj će se prilici postupati čovječno, bez ikakvoga nepovoljnog razlikovanja utemeljenoga na rasi, boji kože, vjeroispovijedi ili uvjerenju, spolu, rođenju ili imovinskom stanju, ili bilo kojem drugom sličnom kriteriju.

U tu su svrhu prema gore navedenim osobama zabranjeni i ostaju zabranjeni, u svako doba i na svakom mjestu, ovi čini:

a) nasilje protiv života i tijela, osobito sve vrste ubojstava, sakaćenja, okrutnog postupanja i mučenja;

b) uzimanje talaca;

c) povrede osobnog dostojanstva, osobito uvredljivi i ponižavajući postupci;

d) izricanje i izvršavanje kazni bez prethodnog suđenja pred redovito ustanovljenim sudom, koji pruža sva sudska jamstva priznata kao nužna od civiliziranih naroda

2. Ranjenici i bolesnici prikupit će se i njegovati.

Svaka nepristrana humanitarna organizacija, kao što je Međunarodni odbor Crvenog križa, svoje strankama sukoba ponuditi svoje usluge.

S druge strane, stranke sukoba nastojat će posebnim sporazumima osnažiti sve ili dio ostalih odredaba ove Konvencije.

Primjena prethodnih odredaba ne utječe na pravni položaj stranaka sukoba.

Članak 4.

Neutralne će sile analogno primjenjivati odredbe ove Konvencije na ranjenike i bolesnike te na Članove sanitetskog i vjerskog osoblja oružanih snaga stranaka sukoba koji budu prihvaćeni ili internirani na njihovu području, kao i na prikupljene mrtve.

Članak 5.

Na zaštićene osobe koje padnu pod vlast protivničke stranke ova će se Konvencija primjenjivati do trenutka njihove konačne repatrijacije.

Članak 6.

Osim sporazuma izrijeком, predviđenih Člancima 10, 15, 23, 28, 31, 36. i 37, visoke stranke ugovornice mogu sklapati druge posebne sporazume o svakom pitanju za koje budu smatrale da ga treba posebno urediti. Nijedan posebni sporazum ne može pogoršati položaj ranjenika i bolesnika te Članova sanitetskog i vjerskog osoblja kako je ureden ovom Konvencijom, niti ograničiti prava koja im ova Konvencija priznaje.

Ranjenici i bolesnici, kao i Članovi sanitetskog i vjerskog osoblja, uživaju pogodnosti iz tih sporazuma dokle god se Konvencija na njih primjenjuje, osim ako su suprotne odredbe izrijeком sadržane u spomenutim ili u kasnijim sporazumima ili ako neka od stranaka sukoba poduzme prema njima povoljnije mjere.

Članak 7.

Ranjenici i bolesnici, kao i Članovi sanitetskog i vjerskog osoblja, ne mogu se ni u kojem slučaju, ni djelomice niti u cijelosti, odreći prava koja im osiguravaju ova Konvencija i posebni sporazumi spomenuti u prethodnome Članku, ako takvih bude.

Članak 8.

Ova će se Konvencija primjenjivati uz sudjelovanje i pod nadzorom sila zaštitnica, čija je dužnost da štite interese stranaka sukoba. U tu svrhu sile zaštitnice mogu, uz svoje diplomatsko ili konzularno osoblje, imenovati delegate među vlastitim državljanima ili među državljanima drugih neutralnih sila. Za te se delegate mora dobiti privola sile kod koje će oni obavljati svoju misiju.

Stranke sukoba u najvećoj će mogućoj mjeri olakšavati zadatak predstavnika ili delegata sila zaštitnica.

Predstavnici ili delegati sila zaštitnica ne smiju ni u kojem slučaju prekoračiti okvire svoje misije, kako to proizlazi iz ove Konvencije; oni osobito moraju voditi računa o imperativnim

potrebama sigurnosti države u kojoj obavlja svoje dužnosti. Njihovo se djelovanje može ograničiti, iznimno i privremeno, jedino kad to zahtijevaju imperativne vojne potrebe.

Članak 9.

Odredbe ove Konvencije ne priječe humanitarne aktivnosti koje će Međunarodni odbor Crvenog križa, kao i svaka druga nepristrana humanitarna organizacija, uz privolu zainteresiranih stranaka sukoba, poduzimati radi zaštite i pružanja pomoći ranjenicima i bolesnicima te članovima sanitetskog i vjerskog osoblja.

Članak 10.

Visoke stranke ugovora mogu se u svako doba složiti o tome da obavljanje zadataka, što ih ove Konvencije postavlja silama zaštitnicama, povjere nekoj organizaciji koja pruža sva jamstva za nepristranost i djelotvornost.

Ako se ranjenici i bolesnici ili članovi sanitetskog i vjerskog osoblja iz bilo kojega razloga ne koriste ili više ne koriste djelovanjem sile zaštitnice ili organizacije određene sukladno prvome stavku, sila koja ih drži mora zatražiti od neke neutralne države ili od neke takve organizacije da preuzme funkcije što ih na temelju ove Konvencije obavljaju sile zaštitnice određene od stranaka sukoba.

Ako se na taj način zaštita ne može osigurati, sila koja drži ranjenike i bolesnike ili članove sanitetskog i vjerskog osoblja mora zatražiti od neke humanitarne organizacije, kao što je Međunarodni odbor Crvenog križa, da preuzme humanitarne zadatke što ih na temelju ove Konvencije obavljaju sile zaštitnice ili mora, sukladno odredbama ovoga članka, prihvatiti usluge koje joj ponudi neka takva organizacija.

Svaka neutralna sila ili svaka organizacija koju je pozvala zainteresirana sila, ili koja je u navedene svrhe ponudila svoje usluge, mora u svojem djelovanju ostati svjesna odgovornosti prema stranki sukoba i mora pružiti dovoljna jamstva da je u stanju preuzeti odnosne funkcije i nepristrano ih obavljati.

Od prethodnih odredaba ne može se odstupiti posebnim sporazumom između sila od kojih bi jedna, makar i privremeno, prema drugoj sili ili njezinim saveznicima bila ograničena u slobodi pregovaranja zbog vojnih događaja, osobito u slučaju okupacije čitavog ili znatnog dijela njezina područja.

Kad god se u ovoj Konvenciji spominje sila zaštitnica, taj se izraz ujedno primjenjuje i na organizacije koje je zamjenjuju u smislu ovoga članka.

Članak 11.

U svim slučajevima kad one to budu smatrale korisnim u interesu zaštićenih osoba, osobito u slučaju neslaganja između stranaka sukoba o primjeni ili tumačenju odredaba ove Konvencije, sile zaštitnice pružit će dobre usluge radi rješavanja spora.

U tu svrhu svaka od sila zaštitnica može, na poziv jedne stranke ili samoinicijativno, predložiti strankama sukoba sastanak njihovih predstavnika, osobito organa vlasti odgovornih za ranjenike i bolesnike te članove sanitetskog i vjerskog osoblja, po mogućnosti na prikladno odabranom neutralnom području. Stranke sukoba dužne su provesti prijedloge o

sastanku koji su im podneseni. Sile zaštitnice mogu, ako je to potrebno, predložiti strankama sukoba na privolu ličnost koja pripada nekoj neutralnoj sili ili koju uputi Međunarodni odbor Crvenog križa, a koja će biti pozvana da sudjeluje na tom sastanku

GLAVA II. RANJENICI I BOLESNICI

Članak 12

Pripadnici oružanih snaga i ostale osobe spomenute u slijedećem članku, koje se nađu na moru i koju su ranjene, bolesne ili brodolomci, poštovat će se i štititi u svakoj prilici.

S njima će stranka sukoba u čijoj se vlasti budu nalazili postupati čovječno i njegovati ih bez ikakvoga nepovoljnog razlikovanja utemeljenoga na spolu, rasi, državljanstvu, vjeroispovijedi, političkom mišljenju ili bilo kojem drugom

sličnom kriteriju. Strogo su zabranjeni svaki napad na njihov život i na njihovu ličnost te, uz ostalo, njihovo ubijanje ili istrebljivanje, podvrgavanje mučenju, vršenje nad njima bioloških pokusa, namjerno nepružanje medicinske pomoći ili njege ili njihovo izlaganje u tu svrhu izazvanim opasnostima od zaraze ili infekcije.

Jedino razlozi medicinske hitnosti dopuštaju prednost u pružanju njege.

Prema ženama postupat će se sa svim dužnim obzirima prema njihovu spolu.

Stranka sukoba, koja je prisiljena prepustiti ranjenike ili bolesnike svome protivniku, ostavit će s njima, utoliko koliko to vojni razlozi dopuštaju, jedan dio svoga sanitetskog osoblja i materijala da pridonese njihovoj njezi.

Članak 13.

Ova će se Konvencija primjenjivati na ranjenike i bolesnike koji pripadaju ovim kategorijama:

1. pripadnici oružanih snaga stranke sukoba, kao i pripadnici milicija i dobrovoljačkih odreda koji ulaze u sastav tih oružanih snaga;
2. pripadnici ostalih milicija i pripadnici ostalih dobrovoljačkih odreda, uključujući i pripadnike organiziranih pokreta otpora, koji pripadaju stranki sukoba i koji djeluju izvan ili unutar vlastitog područja, čak i ako je ono okupirano, pod uvjetom da te milicije ili dobrovoljački odredi, uključujući i te organizirane pokrete otpora, ispunjavaju ove uvjete:
 - a) da im na čelu stoji osoba odgovorna za svoje potčinjene;
 - b) da imaju određeni i na daljinu prepoznatljiv znak raspoznavanja;
 - c) da otvoreno nose oružje;
 - d) da svoje operacije izvode u skladu s ratnim zakonima i običajima;
3. pripadnici redovitih oružanih snaga koji izraze vjernost nekoj vladi ili vlasti koju nije priznala sila u čijoj su vlasti;
4. osobe koje prate oružane snage a da im neposredno ne pripadaju, kao civilni članovi posade vojnih zrakoplova, ratni dopisnici, dobavljači, članovi radnih jedinica čija je

dužnost briga o udobnosti oružanih snaga, pod uvjetom da su za to dobile odobrenje od oružanih snaga koje prate;

5. Članovi posada, uključujući zapovjednike, pilote i vježbenike, trgovačke mornarice te posade civilnog zrakoplovstva stranaka sukoba, koji ne uživaju povoljniji postupak na temelju drugih odredaba međunarodnog prava;

6. stanovništvo neokupiranog područja koje se prilikom približavanja neprijatelja spontano lati oružja da bi se oduprlo postrojbama napadača, ne imajući vremena organizirati se kao redovite oružane snage, ako otvoreno nosi oružje i ako poštuje ratne zakone i običaje.

Članak 16.

Vodeći računa o odredbama Članka 12, ranjenici i bolesnici zaraćene stranke koji padnu pod vlast protivnika bit će ratni zarobljenici i na njih će se primjenjivati pravila međunarodnog prava o ratnim zarobljenicima. I

Članak 15.

U svako doba, a osobito nakon boja, stranke sukoba bez odgode će poduzeti sve moguće mjere da se pronadu i prikupe ranjenici i bolesnici, da se oni zaštite od pljačke i zlostavljanja i da im se osigura potrebna njega, te da se pronadu mrtvi i spriječi da budu opljačkani.

Kad god to prilike dopuste, utanačiti će se primirje ili prekid vatre ili će se postići lokalno utanaćenje radi uklanjanja, razmjene i prijenosa ranjenika ostavljenih na bojištu.

Isto se tako između stranaka sukoba mogu sklopiti lokalna utanaćenja radi evakuacije ili razmjene ranjenika i bolesnika iz opsjednute ili opkoljene zone i radi prolaska sanitetskog i vjerskog osoblja te sanitetske opreme na putu za tu zonu.

Članak 19

Stranke sukoba moraju, što je briže moguće, registrirati sve podatke koji pridonose identifikaciji ranjenika, bolesnika i mrtvih protivničke stranke, koji su pali u njihove ruke.' Ti bi podaci, po mogućnosti, morali uključivati:

- a) naznaku sile čiji su pripadnici,
- b) broj vojne jedinice ili matični broj, c) prezime; .
- d) ime ili imena; e) datum rođenja;
- f) svaki drugi podatak koji se nalazi u osobnoj iskaznici ili na identifikacijskoj pločici;
- g) datum i mjesto zarobljavanja ili smrti;
- h) podatke o ranama, bolesti ili uzroku smrti.

Gore navedeni podaci moraju se što je briže moguće proslijediti informacionom uredu, navedenom u Članku 122. Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949, koji će ih, posredovanjem sile zaštitnice i Središnje agencije za ratne zarobljenike, dostaviti sili čije su te osobe pripadnici.

Stranke sukoba izdat će i dostaviti jedna drugoj, na način određen u prethodnome stavku, smrtovnice ili propisno ovjerene spiskove mrtvih. One će, također, prikupiti i dostaviti jedna drugoj, posredovanjem istog ureda, polovicu dvostruke identifikacijske pločice, oporuke ili druge dokumente koji imaju vrijednost za bliske rođake pokojnika, novac i uopće sve predmete koji se nađu kod mrtvih i koji imaju stvarnu vrijednost ili vrijednost osjećajne prirode. Ti će se predmeti, kao i neidentificirani predmeti, poslati u zapečaćenim paketima, popraćenima izjavom koja sadrži sve pojedinosti potrebne za identifikaciju pokojnog vlasniku. kao i popis sadržaja paketa.

Članak 20.

Stranke sukoba brinu se o tome da pokopu ili spaljivanju mrtvih, što se obavlja pojedinačno utoliko koliko to okolnosti dopuštaju, prethodi pažljivi, po mogućnosti i fizički pregled leševa radi ustanovljenja smrti, utvrđivanje identiteta i omogućavanja sastavljanja izvještaja brodolomca dvostruke identifikacijske pločice ili, ako se radi o obrćnoj pločici, sama pločica treba da ostane na lešu

Leševi se mogu spaljivati samo ako to nalažu higijenski razlozi ili zbog vjeroispovijedi pokojnika. U slučaju spaljivanja, u smrtovnicu ili u ovjereni spisak mrtvih unosi se tome napomena, uz navođenje okolnosti i razloga zbog kojih je leš spaljen.

Stranke sukoba brinu se, također, da mrtvi i budu dostojno pokopani, po mogućnosti u skladu s obredima vjeroispovijedi kojoj su pripadali, da njihovi grobovi budu poštovani, okupljeni po mogućnosti prema državljanstvu pokojnika, uredno održavani i tako označeni da se uvek mogu pronaći. One će u tu svrhu na početku neprijateljstava službeno organizirati službu za grobove da bi se omogućila eventualna ekshumacija te osigurala identifikacija žrtve.

bez obzira na to gdje se grobovi nalaze, i njihovo moguće vraćanje u zemlju podrijetla. Ove se odredbe primjenjuju i na pepeo umrlih koji čuva služba za grobove, dok je zemlja podrijetla ne upozna s konačnim mjerama koje glede toga želi poduzeti.

Čim to prilike dopuste, a najkasnije po svršetku neprijateljstava, te će službe, posredovanjem informacionog ureda spomenutoga u drugome stavku Članka 16, razmijeniti spiskove koji sadrže točno mjesto i obilježja grobova, kao i podatke o mrtvima koji su tu pokopani.

Članak 18.

Vojna vlast može pozvati stanovnike da izraze svoje milosrde dobrovoljnim prikupljanjem i njegovanjem, pod njezinim vodstvom, ranjenika i bolesnika, pružajući osobama koje su se tom pozivu odazvale zaštitu i potrebne olakšice. Ako protivnička stranka preuzme ili vrati pod svoju kontrolu to područje, tim će osobama i dalje pružati istu zaštitu i iste olakšice.

Vojna vlast mora dopustiti stanovnicima i društvima za pružanje pomoći, čak i u regijama u kojima je izvršena invazija ili koje su okupirane, da spontano prikupljaju i njeguju ranjenike i bolesnike bez obzira na to čiji su državljani. Civilno stanovništvo mora poštovati te ranjenike i bolesnike i osobito se suzdržavati od bilo kakvog čina nasilja protiv njih.

Nitko se nikada ne smije uznemiravati ili osuditi zato što je njegovao ranjenike ili bolesnike.

Odredbe ovoga Članka ne oslobadaju okupacijsku silu obveza pružanja medicinske njege i moralne pomoći ranjenicima i bolesnicima.

GLAVA III. SANITETSKE JEDINICE I USTANOVE

Članak 19.

Nepokretne sanitetske ustanove i pokretne sanitetske jedinice sanitetske službe ne mogu ni u kojoj prilici biti predmet napada, nego će ih stranke sukoba u svako doba poštovati i štiti. Ako padnu u ruke protivničke stranke, mogu nastaviti djelovanjem sve dok sila koja ih je zarobila sama ne osigura njegu potrebnu ranjenicima i bolesnicima koji se nalaze u tim ustanovama i jedinicama.

Nadležne će se vlasti pobrinuti da gore spomenute sanitetske ustanove i jedinice budu, u granicama mogućnosti, smještene tako da napadi protiv vojnih ciljeva ne mogu ugroziti njihovu sigurnost.

Članak 20.

Bolnički brodovi, koji imaju pravo na zaštitu prema Ženevskoj konvenciji za poboljšanje položaja ranjenika, bolesnika i brodolomaca oružanih snaga na moru od 12. kolovoza 1949, ne smiju se napadati s kopna.

Članak 21.

Zaštita na koju imaju pravo nepokretne sanitetske ustanove i pokretne sanitetske jedinice sanitetske službe može prestati samo ako se one upotrijebe za vršenje, izvan svojih humanitarnih dužnosti, čina štetnih za neprijatelja. Zaštita, međutim, prestaje tek nakon upozorenja koje, u svim odnosnim slučajevima, određuje razuman rok i pošto je ono ostalo bez učinka.

Članak 22.

Ne smatraju se razlozima lišavanja neke sanitetske jedinice ili ustanove zaštite zajamčene Člankom 19:

činjenica da je osoblje jedinice ili ustanove naoružano i da upotrebljava oružje za vlastitu obranu ili obranu ranjenika i bolesnika;

činjenica, da, u nedostatku naoružanih bolničara, jedinicu ili ustanovu štite strajarska jedinica ili stražari, ili oružana pratnja;

činjenica da se u jedinici ili u ustanovi nalazi osobno naoružanje i streljivo koje je oduzeto ranjenicima i bolesnicima i nije još predano nadležnoj službi;

činjenica, da se osoblje i materijal veterinarske službe nalazi u jedinici ili u ustanovi, a da ne čini njihov sastavni dio;

činjenica da se humanitarne aktivnosti sanitetskih jedinica i ustanova ili njihova osoblja protežu na ranjene ili bolesne civile.

Članak 23.

Visoke stranke ugovornice mogu još u vrijeme mira, a stranke sukoba pošto započnu neprijateljstva, na vlastitom području i, ako je potrebno, na okupiranim područjima ustanoviti sanitetske zone i mjesta, organizirane tako da se od posljedica rata zaštite ranjenici i bolesnici, kao i osoblje odgovorno za organizaciju i upravljanje tim zonama i mjestima, te za pružanje njege osobama koje su tu okupljene.

Čim započnu neprijateljstva i za vrijeme njihova trajanja zainteresirane stranke mogu sklopiti sporazume o uzajamnom priznavanju sanitetskih zona i mjesta što su ih ustanovile. U tu svrhu mogu provesti odredbe Predloška spora između priloženoga ovoj Konvenciji, uz izmjene koje smatraju potrebnima.

Sile zaštitnice i Međunarodni odbor Crvenog križa, pozivaju se da pruže svoje dobre usluge radi ustanovljavanja i priznavanja tih sanitetskih zona i mjesta.

GLAVA IV. OSOBLJE

Članak 24.

Sanitetsko osoblje namijenjeno isključivo pronalaganju, prikupljanju, prijevozu i liječenju ranjenika i bolesnika ili sprečavanju bolesti, osoblje namijenjeno isključivo upravljanju sanitetskim jedinicama i ustanovama, kao i vojni svećenici pridodani oružanim snagama, poštovat će se i štititi u svakoj prilici.

Članak 25.

Pripadnici oružanih snaga, posebno osposobljeni da u slučaju potrebe služe kao pomoćni bolničari ili nosači nosila prilikom pronalaganja, prikupljanja, prijevoza ili liječenja ranjenika i bolesnika, također će se poštovati i štititi ako obavljaju te dužnosti u trenutku kad stupe u dodir s neprijateljem ili padnu pod njegovu vlast.

Članak 26.

Osoblje nacionalnih društava Crvenog križa i drugih dobrovoljnih društava za pružanje pomoći, propisno priznatih i ovlaštenih od svojih vlada, koje bi obavljale iste dužnosti kao i osoblje navedeno u Članku 24, izjednačeno je s osobljem navedenim u spomenutom Članku, pod uvjetom da se osoblje takvih društava podvrgne vojnim zakonima i pravilnicima.

Svaka visoka stranka ugovornica priopćit će drugoj, bilo u vrijeme mira, bilo na početku ili tijekom neprijateljstava, a svakako prije nego što stvarno počnu djelovati, imena društava što ih je, pod svojom odgovornošću, ovlasila da pružaju pomoć redovitoj sanitetskoj službi svojih oružanih snaga.

Članak 27.

Priznato društvo neutralne zemlje može sa svojim sanitetskim osobljem i jedinicama pružiti pomoć stranki sukoba

ba samo uz prethodni pristanak svoje vlade i uz odobrenje odnosne stranke sukoba. To će se osoblje i te jedinice staviti pod kontrolu te stranke sukoba.

Neutralna će vlada to odobrenje priopćiti protivničkoj stranki države koja tu pomoć prihvaća.

Ni u kakvim se okolnostima ta pomoć ne smatra miješanjem u sukob.

Članovi osoblja navedenoga u prvome stavku moraju se, prije nego što napuste neutralnu zemlju kojoj pripadaju, propisno opskrbiti osobnim iskaznicama predviđenima u Članku 40.

Članak 28.

Ako padne pod vlast protivničke stranke, osoblje navedeno u Člancima 24. i 26. može biti zadržano samo utoliko koliko to iziskuju zdravstveno stanje, duhovne potrebe i broj ratnih zarobljenika.

Članovi tako zadržanog osoblja ne smatraju se ratnim zarobljenicima. Oni će se, međutim, koristiti barem svim odredbama Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949. Oni će nastaviti obavljati, u okviru vojnih zakona i pravilnika sile koja ih drži, a pod vodstvom njezinih nadležnih službi i u skladu sa svojom profesionalnom savjesti, svoje sanitetske i duhovničke dužnosti u korist ratnih zarobljenika, poglavito onih koji pripadaju oružanim snagama čiji su i oni članovi. Uz to, u obavljanju svojih sanitetskih i duhovničkih dužnosti, oni uživaju i ove olakšice:

a) Ovlašteni su povremeno posjećivati ratne zarobljenike koji se nalaze u radnim jedinicama ili u bolnicama smještenima izvan logora. Vlast koja ih drži stavit će im na raspolaganje, u tu svrhu, potrebna prijevozna sredstva.

b) U svakom logoru vojni liječnik najstariji po položaju u najvišem činu odgovara pred vojnim vlastima logora za sve što se odnosi na aktivnosti zadržanoga sanitetskog osoblja. Čim se počnu neprijateljstva u tu će se svrhu stranke sukoba sporazumjeti o odgovarajućim činovima svoga sanitetskog osoblja, uključujući i osoblje društava navedenih u Članku 26. Glede svih pitanja koja proizlaze iz njihovih dužnosti, taj liječnik, kao i vojni svećenici, imaju izravan pristup nadležnim logorskim vlastima, koje će im pružiti sve olakšice potrebne za korespondenciju koja se odnosi na ta pitanja.

c) I uz to što je podvrgnuto unutrašnjoj disciplini logora u kojemu se nalazi, zadržano se osoblje ne smije prisiljavati ni na kakav rad koji je stran njegovim sanitetskim ili vjerskim dužnostima.

Tijekom neprijateljstava stranke sukoba sporazumjet će se o mogućoj razmjeni zadržanog osoblja i utvrdit će načine i postupak za to.

Nijedna od prethodnih odredaba ne oslobađa silu koja drži ratne zarobljenike od njezinih obveza glede medicinske i duhovne skrbi o njima.

Članak 29.

Članovi osoblja navedenog u Članku 29. koji padnu u ruke neprijatelja smatraju se ratnim zarobljenicima, ali će obavljati sanitetske dužnosti utoliko koliko to bude potrebno.

Članak 30.

Članovi osoblja čije zadržavanje nije prijeko potrebno u smislu odredaba Članka 28, vratit će se stranci sukoba

kojoj pripadaju čim se otvori put za njihov povratak i čim to vojne potrebe dopuste.

U očekivanju njihova vraćanja ne smatraju se ratnim zarobljenicima. Oni će se, međutim, koristiti barem svim odredbama Ženevske konvencije u postupanju s ratnim zarobljenicima od

12. kolovoza 1949. Oni će nastaviti ispunjavati svoje dužnosti pod vodstvom protivničke stranke i poglavito će se baviti njegom ranjenika i bolesnika stranke sukoba kojoj pripadaju.

Prilikom odlaska sa sobom će ponijeti vlastite stvari, predmete za osobnu upotrebu, dragocjenosti i instrumente.

Članak 31.

Odabir osoblja čije je vraćanje predviđeno na temelju Članka 30. izvršit će se bez obzira na rasu, vjeroispovijed ili političko mišljenje, ponajprije prema kronološkom redu zarobljavanja i prema njihovom zdravstvenom stanju.

Ćim zapoćnu neprijateljstva stranke sukoba mogu posebnim sporazumima odrediti postotak osoblja, u odnosu na broj zarobljenika, koje treba zadržati i njegovo razvrstavanje po logorima.

Članak 32.

Osobe navedene u Članku 27. koje padnu pod vlast protivničke stranke ne mogu biti zadržane.

Ako nije drukćije ugovoreno, dopustit će im se povratak u njihovu zemlju ili, ako to nije moguće, na područje stranke sukoba u ćijoj su službi bile, ćim se otvori put za njihov povratak i ćirri to vojne potrebe dopuste.

U oćekivanju njihova vraćanja, one će nastaviti radom pod vodstvom protivničke stranke; poglavito će se baviti njegom ranjenika i bolesnika stranke sukoba u ćijoj su službi bile.

Prilikom odlaska sa sobom će ponijeti vlastite stvari, predmete za osobnu upotrebu i dragocjenosti, instrumente, oružje i, ako je to moguće, prijevozna sredstva.

Stranke sukoba osiguravaju tom osoblju, dok se nalazi u njihovoj vlasti, istu ishranu, isti smještaj, iste prinadležnosti i istu plaću kao odgovarajućem osoblju svojih oružanih snaga. Hrana svakako treba da bude dostatna po kolićini, kakvoći i raznovrsnosti da bi se spomenuto osoblje odrialo u normalnom zdravstvenom stanju.

GLAVA V. ZGRADE I MATERIJAL

Članak 33.

Materijal pokretnih sanitetskih jedinica oružanih snaga koje padnu pod vlast protivničke stranke ostaje namijenjen njezi ranjenika i bolesnika.

Zgrade, materijal i spremišta sanitetskih ustanova oružanih snaga ostaju podvrgnuti ratnome pravu, ali im se namjena ne može promijeniti dokle god su potrebni ranjenicima i bolesnicima. Zapovjednici oružanih snaga u ratu mogu ih, međutim, upotrijebiti u slućaju hitne vojne potrebe, pod uvjetom da su prethodno poduzeli potrebne mjere za dobrobit bolesnika i ranjenika koji se tu njeguju

Materijal i spremišta navedeni u ovome Članku ne smiju se namjerno uništiti.

Članak 34.

Pokretna i nepokretna imovina društava za pružanje pomoći, kojima su priznate povlastice prema Konvenciji, smatraju se privatnim vlasništvom.

Pravo na rekviziciju koje ratni zakoni i običaji priznaju zaraćenim strankama neće se vršiti, osim u slučaju hitne potrebe i tek pošto je položaj ranjenika i bolesnika osiguran.

GLAVA VI. SANITETSKI TRANSPORTI

Članak 35.

Transporti ranjenika i bolesnika ili sanitetskog materijala poštovat će se i štititi na isti način kao i pokretne sanitetske jedinice.

Kad ti transporti ili vozila padnu u ruke protivničke stranke podvrgavaju se ratnom pravu, pod uvjetom da se stranka sukoba koja ih uzapti u svakom slučaju pobrine za ranjenike i bolesnike koji se u njima nalaze.

Civilno osoblje i sva prijevozna sredstva što proistječu od rekvizicije podvrgavaju se općim pravilima međunarodnog prava.

Članak 36.

Sanitetski zrakoplovi, to jest zrakoplovi koji se upotrebljavaju isključivo za evakuaciju ranjenika i bolesnika te za prijevoz sanitetskog osoblja i opreme, neće biti predmet napada, nego će ih zaraćene stranke poštovati dok lete na visinama, u vrijeme i po rutama kako su se sve zainteresirane zaraćene stranke međusobno izričito sporazumjele.

Oni će, uz državne boje, na donjoj, gornjoj i boćnim površinama nositi jasan znak raspoznavanja predviđen u Članku 38. Bit će opskrbljeni svim drugim oznakama ili sredstvima za identifikaciju, određenima sporazumom između zaraćenih stranaka na početku ili tijekom neprijateljstva.

Ako nije drukćije ugovoreno, nadlijetanje neprijateljskog područja ili područja pod neprijateljskom okupacijom je zabranjeno.

Sanitetski se zrakoplovi moraju pokoriti svakom natogu za slijetanje. U slučaju tako naloženog slijetanja, zrakoplov s osobama koje se u njemu nalaze može nastaviti let nakon mogućeg pregleda.

U slučaju nepredviđenog slijetanja na neprijateljsko područje ili na područje pod neprijateljskom okupacijom, ranjenici i bolesnici, kao i posada zrakoplova, bit će ratni zarobljenici. Sa sanitetskim će se osobljem postupati u skladu s Člancima 24. i slijedećima.

Članak 37.

Poštujući odredbe drugoga stavka, sanitetski zrakoplovi stranaka sukoba mogu nadlijetati područje neutralnih sila i sletjeti na kopno ili na vodu u slučaju potrebe ili da bi kasnije nastavili let. Neutralnim silama moraju prethodno notificirati svoj prolazak preko njihova područja i pokoravati se svim nalogima za slijetanje na kopno ili na vodu. Od napada će biti zaštićeni samo dok lete na visinama, u vrijeme i po rutama kako su se stranke sukoba i zainteresirane neutralne sile međusobno izričito sporazumjele.

Neutralne sile, međutim, mogu postaviti uvjete ili ograničenja glede prolaska ili slijetanja sanitetskih zrakoplova na svoje područje. Takvi se mogući uvjeti ili ograničenja jednako primjenjuju na sve stranke sukoba.

Ako nije drukčije dogovoreno između neutralne sile i stranaka sukoba, ranjenike i bolesnike koji su, uz pristanak mjesne vlasti, iskrcani iz sanitetskog zrakoplova na neutralno područje zadržat će neutralna sila, kad to zahtijeva međunarodno pravo, kako ne bi mogli ponovno sudjelovati u ratnim operacijama. Troškove njihova smještaja i interacije snosi sila kojoj ranjenici i bolesnici pripadaju.

GLAVA VII.

ZNAK RASPOZNAVANJA

Člariak 38.

Iz počasti prema Švicarskoj, heraldički znak crvenog križa na bijelom polju, uobličen premetanjem saveznih boja, zadržan je kao obilježje i kao znak raspoznavanja sanitetske službe oružanih snaga.

Međutim, za zemlje koje kao znak raspoznavanja, umjesto crvenog križa, već upotrebljavaju crveni polumjesec ili crvenog lava i crveno sunce na bijelom polju, ta su obilježja također priznata u smislu ove Konvencije.

Članak 39.

Obilježje se, pod nadzorom nadležne vojne vlasti, ističe na zastavama, ria trakama oko ruke i na svojoj opremi koja se upotrebljava u sanitetskoj službi.

Članak 40.

Osoblje navedeno u Članku 24. i u Člancima 26. i 27. nosi, pričvršćenu na lijevoj ruci, traku otpornu na vlagu sa znakom raspoznavanja, izdatu i žigosanu od vojne vlasti.

To osoblje, osim identifikacijske pločice predviđene u Članku 16, nosi i posebnu osobnu iskaznicu sa znakom raspoznavanja. Ta iskaznica mora biti otporna na vlagu i biti takve veličine da se može nositi u džepu. Ispisana je na nacionalnom jeziku, sadrži barem prezime i imena, datum rođenja, čin i matični broj nosioca, te označuje svojstvo u kojemu on ima pravo na zaštitu ovom Konvencijom. Iskaznica sadrži fotografiju nosioca i, uz to, ili njegov potpis, ili njegove otiske prstiju, ili oboje. Na njoj je utisnut suhi žig vojne vlasti.

Osobna iskaznica mora biti jednoobrazna u istim oružanim snagama i, utoliko koliko je to moguće, po istom uzorku u oružanim snagama visokih stranaka ugovornica. Stranke sukoba mogu se poslužiti uzorkom koji je kao primjer priložen ovoj Konvenciji. Na početku neprijateljstava jedna će drugu obavijestiti o uzorku što ga upotrebljava. Svaka se osobna iskaznica, po mogućnosti, izrađuje u najmanje dva primjerka, od kojih jedan čuva sila čiji je nosilac pripadnik.

Ni u kojem slučaju spomenuto osoblje ne može biti lišeno svojih oznaka ni prava da nosi traku oko ruke. U slučaju da ih izgubi, ima pravo dobiti duplikate iskaznica i zamjenu za oznake.

Članak 41.

Osoblje navedeno u Članku 25. nosi, ali samo dok obavlja sanitetske dužnosti, oko ruke bijelu traku s umanjenim znakom raspoznavanja u sredini, izdatu i izdano od vojne vlasti.

Vojne osobne iskaznice što ih to osoblje nosi pobje naznaćuju sanitetsku izobrazbu koju je nosilac stekao, privremenu prirodu njegovih dužnosti i pravo na nošenje trake oko ruke

Članak 42.

Zastavu raspoznavanja Konvencije mogu isticati samo one sanitetske jedinice ili ustanove koje, prema Konvenciji, imaju pravo da budu poštovane, i to samo uz pristanak vojnih vlasti.

Na pokretnim jedinicama, kao i na nepokretnim ustanovama, uz nju može biti i državna zastava stranke sukoba kojoj ta jedinica ili ustanova pripada.

Međutim, sanitetske jedinice koje padnu pod vlast neprijatelja isticu samo zastavu Konvencije.

Pravo na rekviziciju koje ratni zakoni i običaji priznaju zaraćenim strankama neće se vršiti, osim u slučaju hitne potrebe i tek pošto je položen ranjenika i bolesnika osiguran.

Članak 43.

Sanitetske jedinice neutralnih zemalja koje bi, pod uvjetima predviđenima Člankom 27, bile ovlaštene da pružaju svoje usluge nekoj zaraćenoj stranki moraju, uz zastavu Konvencije, isticati državnu zastavu te zaraćene stranke, ako se ona koristi mogućnošću koju joj pruža. Članak 42.

Ako nadležne vojne vlasti drukčije ne naredi, one u svakoj prilici mogu isticati svoju državnu zastavu, čak i ako padnu pod vlast protivničke stranke.

Članak 44.

Obilježje crvenog križa na bijelom polju i riječi "Crveni križ" ili "Ženevski križ" mogu se, izuzimajući slućajeve navedene u slijedećim stavcima ovoga Članka, upotrebljavati, bilo u vrijeme mira ili u vrijeme rata, samo radi oznaćavanja ili zaštite sanitetskih jedinica i ustanova, osoblja i materijala zaštićenih ovom Konvencijom i drugim međunarodnim konvencijama koje uređuju slična pitanja. Isto vrijedi što se tiće obilježja navedenih u Članku 38, stavak drugi, za zemlje koje ih upotrebljavaju. Nacionalna društva Crvenog križa i druga društva navedena u Članku 26. imaju pravo na upotrebu znaka raspoznavanja kojim se pruža zaštita Konvencije samo u okviru odredaba ovoga stavka.

Uz to, nacionalna društva Crvenog križa (Crvenog polumjeseca, Crvenog lava i sunca) mogu u vrijeme mira, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, upotrebljavati ime i obilježje Crvenog križa za druge svoje aktivnosti koje su u skladu s načelima što su ih formulirale Međunarodne konferencije Crvenog križa. Kad se te aktivnosti nastavljaju u vrijeme rata, uvjeti za upotrebu obilježja moraju biti takvi da se ne bi smatralo da pruža zaštitu Konvencije; obilježje će po velićini biti razmjerno malo i ne može se staviti na traku oko ruke ili na krovove zgrada.

Međunarodnim organizacijama Crvenog križa i njihovom propisno ovlaštenom osoblju dopušteno je da u svako doba upotrebljavaju znak crvenog križa na bijelom polju.

Iznimno, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i uz izričito odobrenje nekoga od nacionalnih društava Crvenog križa (Crvenog polumjeseca, Crvenog lava i sunca), može se obilježje ove Konvencije upotrebljavati u doba mira za označavanje vozila koja služe kao ambulantna kola i za označavanje stanica za pomoć isključivo namijenjenih pružanju besplatne njege ranjenicima ili bolesnicima.

GLAVA VIII. IZVRŠAVANJE KONVENCIJE

Članak 45.

Svaka će stranka sukoba, preko svojih vrhovnih zapovjednika, osigurati podrobno izvršavanje prethodnih Članaka i urediti nepredviđene slučajeve, sukladno općim načelima ove Konvencije.

Članak 46.

Zabranjene su represalije prema ranjenicima, bolesnicima, osoblju, zgradama ili opremi zaštićenih Konvencijom.

Članak 47

Visoke stranke ugovornice obvezuju se da će u svojim odnosnim zemljama što je više moguće, u vrijeme mira i u vrijeme rata, vršiti difuziju teksta ove Konvencije i, osobito, da će njegovo proučavanje unijeti u vojne i, po mogućnosti, u civilne obrazovne programe, kako bi se s načelima Konvencije upoznalo cjelokupno stanovništvo, a osobito oružane snage koje sudjeluju u borbama, sanitetsko osoblje i vojni svećenici.

Članak 48.

Visoke stranke ugovornice dostavljat će jedna drugoj, posredovanjem Švicarskoga saveznog vijeća, a za vrijeme neprijateljstava posredovanjem sila zaštitnica, službene prijevode ove Konvencije, kao i zakone i pravilnike što bi ih usvojile kako bi osigurale njezinu primjenu.

GLAVA IX.

SUZBIJANJE ZLOUPOTREBA I POVREDA

Članak 49.

Visoke stranke ugovornice obvezuju se da će poduzeti sve zakonodavne mjere potrebne radi utvrđivanja odgovarajućih kaznenih sankcija protiv osoba koje su počinile ili koje su izdale naredbu da se počini bilo koja od teških povreda ove Konvencije određenih u sljedećem Članku.

Svaka visoka stranka ugovornica obvezana je da pronalazi osobe osumnjicene da su počinile ili da su naredile da se počini bilo koja od tih teških povreda i mora ih, bez obzira na njihovo državljanstvo, izvesti pred svoje sudove. Ako to izabere, ona isto tako može, prema odredbama svoga zakonodavstva, predati te osobe radi sudjenja drugoj visokoj stranki ugovornici zainteresiranoj za njihov progon, pod uvjetom da ta visoka stranka ugovornica raspolaže prima facie dokazima.

Svaka visoka stranka ugovornica poduzet će potrebne mjere radi suzbijanja svih čina suprotnih odredbama ove Konvencije koje nisu teške povrede određene u slijedećem Članku.

Optužene će osobe u svakoj prilici uživati jamstva glede propisnog sudjenja i obrane, koja neće biti manja od onih predviđenih Člancima 105. i slijedećima Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza. 1949.

Članak 50.

Teške povrede na koje se odnosi prethodni Članak jesu one koje obuhvaćaju bilo koji od ovih čina, ako su počinjeni protiv osoba ili imovine zaštićenih Konvencijom: namjerno ubojstvo, mučenje ili nečovječno postupanje, uključujući biološke pokuse, namjerno prouzrokovanje velikih patnji ili teških oštećenja fizičkog integriteta ili zdravlja te uništenje i prisvajanje imovine, koje nije opravdano vojnim potrebama i koje je izvršeno u velikim razmjerima, protupravno i samovoljno.

Članak 51.

Nijedna visoka stranka ugovornica ne može osloboditi sebe, niti drugu visoku stranku ugovornicu, odgovornosti koju ona sama ili ta druga visoka stranka ugovornica snosi za povrede predviđene u prethodnome Članku.

Članak 52.

Na zahtjev stranke sukoba mora se zbog svakoga navodnog kršenja Konvencije pokrenuti istraga, na način što ga utvrđuju zainteresirane stranke.

Ako se ne postigne sporazum o postupku istrage, stranke će se složiti o izboru arbitra koji odlučuje o postupku što ga treba provesti.

Članak 53.

Svim pojedincima, društvima ili poduzetnim ili privatnim, osim onima koji na to imaju pravo na temelju ove Konvencije, zabranjena je u svako doba upotreba obilježja ili naziva "Crveni križ" ili "Ženevski križ", kao i svakog znaka ili naziva koji je njihova imitacija, bez obzira na svrhu te upotrebe i na datum njihova usvajanja.

Zbog počasti ukazane Svicarskoj usvajanjem obrnutih saveznih boja i zabune do koje može doći između grba Svicarske i znaka raspoznavanja Konvencije, svim pojedincima, društvima ili poduzećima zabranjena je u svako doba upotreba grbova Svicarske Konfederacije, kao i svakog znaka koji je njihova imitacija, bilo kao proizvođački ili službeni žig ili njihov dio, ili u svrhu koja je suprotna trgovačkom poštenju, ili u prilikama kad bi mogla vrijedati švicarski nacionalni osjećaj.

Visoke stranke ugovornice koje nisu bile stranke Ženevske konvencije od 27. srpnja 1929. mogu, međutim, prijašnjim korisnicima znakova, naziva ili žigova navedenih u prvome stavku, odobriti rok od najviše tri godine od stupanja na snagu ove Konvencije da prestanu s njihovom upotrebom, podrazumijevajući da unutar tog roka ta upotreba u vrijeme rata ne može biti takva da izgleda kao da pruža zaštitu Konvencije.

Zabrana ustanovljena prvim stavkom ovoga Članka primjenjuje se, također, bez da utječe na stečena prava prijašnjih korisnika, na obilježja i oznake predviđene u drugom stavku Članka 38.

Članak 54.

Visoke stranke ugovornice, čije zakonodavstvo još nije odgovarajuće, poduzet će potrebne mjere da bi se u svako doba spriječila i suzbile zloupotrebe navedene u članku 53.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 55.

Ova je Konvencija sastavljena na engleskom i francuskom jeziku. Oba su teksta jednako vjerodostojna.

Švicarsko savezno vijeće dat će izraditi službene prijevode Konvencije na ruski i španjolski jezik.

Članak 56.

Ova Konvencija, koja nosi današnji datum, otvorena je do 12. veljače 1950. za potpisivanje u ime sila zastupljenih na Konferenciji koja je započela u Ženevi 21. travnja 1949, kao i sila koje nisu zastupljene na toj Konferenciji, ali su stranke Ženevskih konvencija iz 1864, iz 1906. ili iz 1929. za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika u vojskama u ratu.

Članak 57

Ova će se Konvencija ratificirati što je prije moguće, a ratifikacije se polažu u Bernu.

O polaganju svake isprave o ratifikaciji sastavlja se zapisnik, kojeg ovjerene prijepise ~vicarsko savezno vijeće dostavlja svim silama u čije je ime Konvencija potpisana ili čiji je pristup notificiran.

Članak 58.

Ova Konvencija stupa na snagu šest mjeseci nakon što budu položene najmanje dvije isprave o ratifikaciji.

Poslije toga ona stupa na snagu za svaku visoku stranku ugovornicu šest mjeseci nakon polaganja njezine isprave o ratifikaciji,

Članak 59.

U odnosima između visokih stranaka ugovornica ova Konvencija zamjenjuje konvencije od 22. kolovoza 1864, od 6. srpnja 1906. i od 27. srpnja 1929.

Članak 60.

Od dana stupanja na snagu ova će Konvencija biti otvorena za pristupanje svakoj sili u čije ime ova Konvencija nije potpisana.

Članak 61.

Pristupi se pismeno notificiraju Švicarskom saveznom vijeću, a počinju djelovati šest mjeseci nakon datuma njihova primitka.

švicarsko savezno vijeće obavijestit će o pristupima sve sile u čije je ime Konvencija potpisana ili čiji je pristup notificiran:

Članak 62.

U slučajevima predviđenima u Člancima 2. i 3, za stranke sukoba koje su položile isprave o ratifikaciji ili notificirale pristup prije ili nakon početka neprijateljstva ili okupacije, Konvencije stupa na snagu odmah. švicarsko će savezno vijeće na najbrii mogući način obavijestiti o ratifikaciji ili pristupima primljenima od stranaka sukoba.

Članak 63.

Svaka je visoka stranka ugovornica slobodna da otkáže ovu Konvenciju.

Otkaz se pismeno notificira Švicarskom saveznom vijeću. Ono će o notifikaciji obavijestiti vlade svih visokih stranaka ugovornica.

Otkaz počinje djelovati godinu dana nakon što je notificiran Švicarskom saveznom vijeću. Međutim, otkaz notificiran u vrijeme kad sila koja otkazuje sudjeluje u nekom sukobu ne djeluje do zaključenja mira i u svakom slučaju tako dugo dok operacije oslobađanja i repatriranja osoba zaštićenih ovom Konvencijom ne budu završene.

Otkaz vrijedi samo za silu koja otkazuje. On ni na koji način ne djeluje na obveze što su ih stranke sukoba dužne ispunjavati na temelju načela međunarodnog prava koja proizlaze iz običaja ustanovljenih među civiliziranim narodima, iz zakona čovječnosti i iz zahtjeva javne savjesti.

Članak 64.

Švicarsko savezno vijeće registrirat će ovu Konvenciju kod Tajništva Ujedinjenih naroda, Švicarsko će savezno vijeće, također, obavještavati Tajništvo Ujedinjenih naroda o svim primljenim ratifikacijama, pristupima i otkazima što se tiču ove Konvencije. .

U potvrdu toga su potpisani, pošto su poloi ili svoje odnosne punomoći, potpisali ovu Konvenciju. , Sastavljeno u Ženevi, 12. kolovoza 1949, na engleskom i

francuskom jeziku. Izvornik će se položiti u arhive Švicarske Konfederacije. Švicarsko će savezno vijeće dostaviti ovjerene prijepise Konvencije svim državam potpisnicama i onima koje budu pristupile.

PRILOG

PREDLOŽAK SPORAZUMA O SANITETSKIM ZONAMA I MJESTIMA

Članak 1.

Sanitetske su zone strogo namijenjene osobama spomenutima u Članku 23. Ženevske konvencije za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika u oružanim snagama u ratu od 12. kolovoza 1949, kao i osoblju odgovornom za organizaciju i upravljanje tim zonama i mjestima te za pružanje njege osobama koje su tu okupljene.

Međutim, osobe čije je stalno boravište u tim zonama imaju pravo da tu ostanu.

Članak 2.

Osobe koje se, u bilo kojem svojstvu, nalaze u sanitetskoj zoni ne smiju obavljati nikakav posao koji je u izravnoj svezi s vojnim operacijama ili s proizvodnjom ratnog materijala, bilo unutar zone ili izvan nje.

Članak 3.

Sila koja ustanovljuje sanitetsku zonu poduzet će sve potrebne mjere radi zabrane pristupa u tu zonu svim osobama koje nemaju pravo da u nju uđu ili da u njoj borave.

Članak 4.

Sanitetske će zone ispunjavati ove uvjete:

- a) one će obuhvatiti samo mali dio područja koje se nalazi pod vlasti sile koja ih je ustanovila;
- b) one moraju biti rijetko naseljene u odnosu na svoje mogućnosti smještaja;
- c) one će biti udaljene od i lišene svih vojnih ciljeva i važnih industrijskih postrojenja ili upravnih ustanova;
- d) one se neće nalaziti u regijama za koje je vjerojatno da mogu postati važne za vođenje rata.

Članak 5.

Sanitetske će zone biti pod ovim obvezama:

- a) prometnice i prijevozna sredstva koja su u njihovu posjedu neće se upotrebljavati za prijevoz vojnog osoblja ili materijala, čak ni u provozu;
- b) one se ni u kojem slučaju ne smiju braniti vojnim sredstvima.

Članak 6.

Sanitetske će zone biti označene crvenim križevima (crvenim polumjesecima, crvenim lavovima i suncima) na bijelom polju, postavljenima na rubovima i na zgradama.

Noću, također, mogu biti označene odgovarajućim osvjetljenjem.

Članak 7.

Još u vrijeme mira ili na početku neprijateljstava svaka će sila dostaviti svim visokim strankama ugovornicama spisak sanitetskih zona ustanovljenih na području koje je pod njezinom kontrolom. Ona će ih obavijestiti i o svakoj novoj zoni koju ustanovi tijekom sukoba.

Cim protivnička stranka primi gore spomenutu notifikaciju, zona će biti uredno ustanovljena.

Ako, međutim, protivnička stranka smatra da uvjeti postavljeni ovim sporazumom nisu ispunjeni, ona može odbiti priznanje zone hitno obavještavajući o tome stranku kojoj zona pripada, ili može svoje priznanje uvjetovati uvođenjem kontrole predviđene u Članku 8.

Članak 8.

Svaka sila, koja je priznala jednu ili više sanitetskih zona što ih je ustanovila protivnička stranka, ima pravo, zahtijevati da jedna ili više posebnih komisija kontroliraju ispunjavaju li zone uvjete i obveze izložene u ovom sporazumu.

U tu svrhu članovi posebnih komisija imaju u svako doba slobodan pristup u razne zone i moći će čak u njima stalno boraviti. Njima će se pružiti sve olakšice kako bi mogli obavljati svoje dužnosti kontrole.

Članak 9.

Ako posebne komisije ustanove bilo koju činjenicu kojom se smatraju suprotnom odredbama ovoga sporazuma, one će o tome odmah obavijestiti silu kojoj zona pripada i dati joj rok od najviše pet dana da to ispravi; one će o tome obavijestiti silu koja je zonu priznala.

Ako po isteku tog roka sila kojoj zona pripada ne postupi u skladu s opomenom koja joj je upućena, protivnička stranka može izjaviti da više nije vezana ovim sporazumom glede te zone.

Članak 10.

Sila koja je ustanovila jednu ili više sanitetskih zona i mjesta, kao i protivničke stranke kojima je njihovo postojanje notificirano, imenovat će osobe koje bi mogle biti članovi posebnih komisija spomenutih u člancima 8. i 9. ili će pozvati neutralne sile da imenuju te osobe.

Članak 11.

Ni u kakvim okolnostima sanitetske zone ne mogu biti predmet napada, nego će ih u svako doba stranke sukoba poštovati i štiti.

Članak 12.

U slučaju okupacije područja, sanitetske zone koje se na njemu nalaze moraju se i dalje poštovati i upotrebljavati kao takve.

Okupacijska sila, međutim, može promijeniti njihovu namjenu pošto osigura položaj osoba koje su u njima smještene.

Članak 13.

Ovaj će se sporazum također primjenjivati na mjesta koja sile namijene istoj svrsi kao i sanitetske zone.

(izvor: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/1994_05_5_23.html)